

JONGHE, Jan A. de (Lokeren 6 oktober 1797 – Brugge 2 september 1861).

Was leraar te Diest, Brugge (1828-1851) en te Luik (1851); directeur van de **Rijksnormaalschool van Lier** (1852-1858).

De Jonghe was secretaris van **De Tael is gan(t)sch het Volk**. Verder zette hij zich in voor de oprichting te Brugge van de liberale sociale kring **Burgerwelzijn**, die bekend zou staan als een kweekschool van **flaminganten**. In 1835 publiceerde hij *Iets over de volksbeschaving, en een woord over de Vlaemsche taal*, waarin hij pleitte voor de uitbreiding van het volks-onderwijs door middel van de volkstaal. In 1843 werd hij lid van de **Maatschappij der Nederlandse Letterkunde** te Leiden en hij was stichter en leider van het tijdschrift *Waerheid en Licht*. In 1849 sprak hij voor het eerste **Nederlandsch Congres** te Gent over het nationaal belang van Nederlandstalig onderwijs: dit was namelijk het beste middel om andere Germaanse talen makkelijk aan te leren.

Van 1860 dateert zijn *Voorstel tot oprichting van eene Vlaamsche Academie voor Taal- en Letterkunde*, opgenomen in de *Handelingen* van het Nederlandse Congres van 1860. Zijn voorstel kwam neer op de oprichting van een gemeenschappelijke Academie met een Vlaamse en een Hollandse afdeling.

De Jonghe publiceerde voorts naast historische, pedagogische en literaire geschriften enkele Nederlandstalige dichtbundels.

WERKEN: Artikelen in *Waerheid en Licht*; *De Vlaemsche Biekerf*; – *Waterloo, in drie zangen*, 1821; – *De vaderlyke toorn, toneelspel*, 1828; – *Iets over de volksbeschaving, en een woord over de Vlaemsche taal*, 1835; – *De Leeuw van Waterloo*, 1840; – *Handboek van nederduitsche tael- en letterkunde*, 1847; – *De vlaemsche kreet*, 1849; – *Een traen op het graf van onze koningin*, 1850; – *Schola latina in quator partes distincta*, 1850.

LITERATUUR: J. Stecher, 'De Jonghe, J.A.', in BN, V, 1876; – H.J. Elias, *Geschiedenis van de Vlaamse Gedachte*, III, 1964; – R. van Eenoo, 'Post-revolutionaire contestatie: priester Beeckman en zijn blad "Het Brugsche Vrije", 1848-1853', in *Standen en Landen*, jg. 60 (1972), p. 223-224 (tevens verschenen in overdruk: *Studia historica Gandensia*, nr. 172, 1972).

SAM VAN CLEMEN